

ΣΧΟΛΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τεύχος 28
Απρίλιος 2013

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η οικονομική κακοδιαχείριση που οδήγησε τη χώρα στο χείλος της χρεωκοπίας ανέδειξε πόσο σημαντικό είναι η οικονομική πολιτική του κράτους να διαμορφώνεται στη βάση επιχειρημάτων που σπρώχνουν την οικονομία προς την κατεύθυνση μεγιστοποίησης του εθνικού προϊόντος και όχι στη βάση εξυπηρέτησης οργανωμένων (και όχι μόνο) ομάδων που προσπαθούν να αποσπάσουν όσο το δυνατό μεγαλύτερο μερίδιο ενός κολοβού εθνικού προϊόντος. Σε αυτό το πνεύμα, το ΚΟΕ προτείνει ότι μεταξύ άλλων η κυβέρνηση πρέπει να μελετήσει σοβαρά την εφαρμογή των πιο κάτω μέτρων οικονομικής πολιτικής:

- (α) Εγκατάλειψη της χαμηλής φορολογίας ως μέσου προσέλκυσης ξένων κερδών - που αποφέρουν πρόσκαιρα χρηματικά οφέλη υψηλού κινδύνου και εγκλωβίζουν την οικονομία σε χαμηλή ανάπτυξη - και στροφή σε πολιτικές αύξησης της παραγωγικότητας που προσελκύουν άμεσες ξένες επενδύσεις (όχι καταθέσεις) για αιφόρο ανάπτυξη της 'πραγματικής' οικονομίας.
- (β) Επιβολή φόρου υπεραξίας στις καταθέσεις στη βάση κριτηρίων ορθολογικής οικονομικής πολιτικής για διόρθωση των στρεβλώσεων στην αγορά χρήματος, καθώς και δικαιότερη κατανομή του κόστους/οφέλους της πολιτικής υψηλού ρίσκου/απόδοσης που ακολούθησαν όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Κύπρο την τελευταία πενταετία.
- (γ) Μείωση των μισθών των δημοσίων υπαλλήλων με ταυτόχρονη μείωση της φορολογίας εισοδήματος για σμίκρυνση του χάσματος μεταξύ του μέσου μισθού του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα και ώθηση στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Μια τέτοια μεταρρύθμιση αμβλύνει στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και θα περιορίσει το (κατά κάποιο τρόπο εικονικά) μεγάλο μέγεθος του κράτους στην οικονομία.
- (δ) Μεταρρύθμιση του συστήματος κοινωνικής προστασίας με έμφαση στην παροχή υπηρεσιών (αντί στις χρηματικές χορηγίες), στην εξάλειψη της κατάχρησης και στη στόχευση αυτών που τις έχουν πραγματικά ανάγκη. Ωστόσο, η στόχευση δεν πρέπει να γίνεται αφορμή για σύγκρουση της κοινωνικής πολιτικής με την πολιτική οικονομικής ανάπτυξης.

Είναι φανερό ότι η ΕΕ χρησιμοποίησε (κατά γενική ομολογία βάνουσα) την Κύπρο για να στείλει το μήνυμα ότι δεν είναι φιλανθρωπικό ίδρυμα, και η κάθε χώρα-μέλος πρέπει να αναλαμβάνει τις συνέπειες της οικονομικής κακοδιαχείρισης της. Ωστόσο, το γεγονός ότι η Κυπριακή οικονομία έχει καταστραφεί στα πλαίσια της Ευρωζώνης δεν συνεπάγεται ότι η έξοδος από το ευρώ θα βοηθούσε στην ανάκαμψή της. Αντίθετα, επειδή είναι η ίδια η συμμετοχή στην Ευρωζώνη που σε μεγάλο βαθμό επέτρεψε στην Κυπριακή οικονομία να εξαντλήσει ένα τόσο μεγάλο περιθώριο δανεισμού και να ολισθήσει σε ένα τόσο χαμηλό επίπεδο χρηματοοικονομικής (και όχι μόνο) αξιοπιστίας, μόνο με ένα ισχυρό νόμισμα - τουλάχιστον όπως το ευρώ - θα μπορούσε να ανακάμψει. Για αυτό το λόγο η όποια συζήτηση για έξοδο από το ευρώ είναι εκτός πραγματικότητας και αποπροσανατολίζει τις προσπάθειες διαμόρφωσης οικονομικής πολιτικής για έξοδο από την ύφεση.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**1. Εισαγωγή**

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου¹, όπως άλλα ερευνητικά κέντρα και οργανισμοί, προβλέπουν ότι στα επόμενα χρόνια, ιδιαίτερα το υπόλοιπο του 2013 και το 2014, η Κυπριακή οικονομία θα είναι σε βαθεία ύφεση. Ένας από τους πιο σοβαρούς λόγους για την τραγική κατάσταση της οικονομίας είναι το γεγονός ότι οι εκάστοτε διοικούντες διαμόρφωναν την οικονομική πολιτική του κράτους όχι στη βάση επιχειρημάτων που οδηγούσαν σε μέτρα για μεγιστοποίηση του εθνικού προϊόντος της χώρας, αλλά στη βάση εξυπηρέτησης των συμφερόντων οργανωμένων ομάδων που προσπαθούσαν να αποσπάσουν όσο το δυνατό μεγαλύτερο μερίδιο ενός κολοβού εθνικού προϊόντος.

Οι προτάσεις πιο κάτω στηρίζονται (όπως πρέπει να ισχύει για όλες τις προτάσεις οικονομικής πολιτικής) σε κριτήρια που απορρέουν από τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν την αποτελεσματική λειτουργία της ελεύθερης οικονομίας. Πιστεύουμε ότι η εφαρμογή τους θα βοηθήσει να διορθωθούν στρεβλώσεις που οδήγησαν την Κυπριακή οικονομία στην παρούσα κρίση.

2. Προσέλκυση ξένων επενδύσεων, όχι καταθέσεων

Οι πολυεθνικές εταιρείες επενδύουν σε χώρες με υψηλή παραγωγικότητα (και υψηλή φορολογία) για να πραγματοποιούν υψηλά κέρδη, τα οποία στη συνέχεια μεταφέρουν σε χώρες με χαμηλή φορολογία (και χαμηλή παραγωγικότητα) ώστε να μεγιστοποιούν την καθαρή απόδοση των επενδύσεών τους. Με το υφιστάμενο φορολογικό σύστημα στην ΕΕ² οι ξένες επενδύσεις, πράγματι, κατανέμονται ορθολογικά (δηλ. εκεί που είναι πιο παραγωγικές) άσχετα αν διαφέρει ή όχι ο συντελεστής φορολογίας μεταξύ των χωρών-μελών. Όμως το ίδιο δεν συμβαίνει με τα κέρδη, που απλά δεν αποταμιεύονται στις χώρες με την υψηλότερη

παραγωγικότητα αλλά σε αυτές με τη χαμηλότερη φορολογία. Στο επίπεδο της ΕΕ αυτό είναι αθέμιτος φορολογικός ανταγωνισμός, με την έννοια ότι αντιμάχεται την αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων. Επομένως, είναι λογικό μια οικονομική ένωση να θέλει να τον εξαλείψει, όσο και αν αυτό δεν αρέσει σε όσους ωφελούνται από αυτόν τον ανταγωνισμό.

Χωρίς να αμφισβητείται το βραχυχρόνιο οικονομικό όφελος της Κύπρου από τη χαμηλή φορολογία στα κέρδη των ξένων εταιρειών, δεν είναι βέβαιο ότι μια τέτοια πολιτική οδηγεί σε αειφόρο (sustainable) οικονομική ανάπτυξη, ακόμη και όταν δεν είναι αιτία για προστριβές με τους οικονομικούς εταίρους της στην ΕΕ. Η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, πράγματι, βοηθά την αύξηση της παραγωγικότητας με εισαγωγή νέας τεχνολογίας και διοικητικών δεξιοτήτων που διαχέονται σε όλη την οικονομία και συμβάλλουν στην ισορροπημένη και μακροχρόνια οικονομική ανάπτυξη. Αντίθετα, η προσέλκυση ξένων κερδών (αποταμιεύσεων) οδηγεί σε μια ανισόροπη χρηματοπιστωτική επέκταση που μόνο αειφόρος και μακροχρόνια ανάπτυξη δεν μπορεί να χαρακτηριστεί. Ακόμα πιο σημαντικό, μια χώρα που προσπαθεί με χαμηλή φορολογία να αντισταθμίσει τη μειωμένη παραγωγικότητά της γίνεται στόχος επενδύσεων χαμηλής απόδοσης που την εγκλωβίζουν σε ένα φαύλο κύκλο χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης.

Επομένως, η Κύπρος χρειάζεται περισσότερα μέτρα αύξησης της παραγωγικότητάς της (μείωση του εργατικού κόστους, κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό, μείωση των επιτοκίων και του φόρου εισοδήματος, λιγότερα γραφειοκρατικά κωλύματα και περισσότερες διευκολύνσεις κλπ) για προσέλκυση ξένων επενδύσεων υψηλής απόδοσης για αειφόρο ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας. Δεν χρειάζεται τόσο μεγάλη έμφαση στην παροχή φορολογικών και άλλων κινήτρων για την προσέλκυση ξένων κερδών που οδηγούν σε εξάρτηση από πρόσκαιρα χρηματικά οφέλη υψηλού κινδύνου.

3. Φορολογία υπεραξίας των καταθέσεων

Η φορολογία υπεραξίας (υπέρμετρης απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων) είναι μια από τις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες στηρίζεται η διαμόρφωση

¹ Economic Outlook 13/02, April 2003, Economics Research Centre, University of Cyprus.

² Η φορολογία εισοδήματος στην ΕΕ στηρίζεται στην αρχή της διαμονής (residence principle), δηλαδή το εισόδημα δεν φορολογείται στη χώρα που πραγματοποιείται αλλά στη χώρα διαμονής του ιδιοκτήτη του.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

φορολογίας που να μην έχει αρνητικές επιπτώσεις στην αποτελεσματική λειτουργία της ελεύθερης αγοράς. Αυτό γιατί η υπεραξία – όπως και κάθε μορφή κέρδους πέραν του ‘κανονικού’ – είναι αιτία οι διαθέσιμοι πόροι (κεφάλαιο, εργασία, πρώτες ύλες κλπ) να μην χρησιμοποιούνται εκεί που έχουν τη μέγιστη απόδοση, με αποτέλεσμα η οικονομία να μην πετυχαίνει το μέγιστο των δυνατοτήτων της.

Στο βαθμό που οι τόκοι που απέφεραν οι καταθέσεις στις Κυπριακές τράπεζες τα τελευταία πέντε χρόνια ήσαν υψηλότεροι από το μέσο όρο στην Ευρωζώνη, δυνατόν να θεωρηθούν ως υπεραξία και να φορολογηθούν. Για παράδειγμα, αν το μέσο επιτόκιο των καταθέσεων στην Κύπρο στη διάρκεια της πενταετίας ήταν 4%, ενώ στην Ευρωζώνη μόνο 2%, τότε εύκολα θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι μια φορολογία της τάξης του 10% επί του μέσου όρου των καταθέσεων στις Κυπριακές τράπεζες την τελευταία πενταετία (από το 2008 μέχρι και το 2012) δικαιολογείται στη βάση κριτηρίων οικονομικής αποτελεσματικότητας, με την έννοια ότι αυτό που γινόταν στην περίοδο αυτή ήταν αποτέλεσμα μιας στρέβλωσης στην αγορά χρήματος.

Μια τέτοια φορολογία θα γινόταν, επίσης, αποδεκτή στη βάση δεοντολογικών κριτηρίων επειδή, σε αντίθεση με αυτούς στη Λαϊκή Τράπεζα και στην Τράπεζα Κύπρου, οι καταθέσεις σε άλλες τράπεζες και συνεργατικά ιδρύματα, που δεν έχουν επηρεαστεί από το ‘κούρεμα’, στην πραγματικότητα έχουν ωφεληθεί περισσότερο από ότι θα συνέβαινε υπό κανονικές συνθήκες. Με απλά λόγια ενώ οι καταθέσεις σε όλες τις κυπριακές τράπεζες πρόσφεραν υψηλή απόδοση λαμβάνοντας υψηλό ρίσκο, οι μεν καταθέτες στην Τράπεζα Κύπρου και (ιδίως) στη Λαϊκή Τράπεζα καλούνται μόνο να πληρώσουν το κόστος του υψηλού ρίσκου, οι δε καταθέτες στα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα απολαμβάνουν μόνο το όφελος των υψηλών αποδόσεων.

Χωρίς να παραβλέπει κανείς τις αντικειμενικές δυσκολίες εφαρμογής του, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που στη διάρκεια της πενταετίας οι καταθέσεις έχουν αποσυρθεί ή μετακινηθεί μεταξύ χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, το προτεινόμενο μέτρο όχι μόνο διορθώνει στρεβλώσεις στην αγορά χρήματος – όπως εξηγείται

πιο πάνω – αλλά και αποκαθιστά, σε κάποιο βαθμό, το αίσθημα δικαίου στην Κυπριακή κοινωνία. Τα έσοδα που θα προκύψουν μπορούν να συνεισφέρουν τόσο στη μείωση του κόστους των καταθετών στη Λαϊκή Τράπεζα και στην Τράπεζα Κύπρου, όσο και στο να αμβλυνθεί η οικονομική δυσπραγία μιας άλλης κατηγορίας ‘χαμένων’ από την υψηλού κινδύνου συμπεριφορά των τραπεζών, αυτών που δανείστηκαν με υπέρμετρα υψηλά επιτόκια.

4. Μείωση κρατικού μισθολογίου και φόρου εισοδήματος

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι τώρα δεν έχουν σμικρύνει τις μισθολογικές διαφορές μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ούτε συνολικά αλλά ούτε και ανάμεσα στις διάφορες επαγγελματικές ομάδες, επειδή:

- τις μειώσεις των μισθών στο δημόσιο τομέα ακολούθησαν ανάλογες – αν όχι μεγαλύτερες – μειώσεις μισθών στον ιδιωτικό τομέα, και
- οι μειώσεις μισθών στο δημόσιο τομέα δεν στοχεύουν κατηγορίες υπαλλήλων των οποίων οι μισθοί είναι υψηλότεροι στον κρατικό από ότι στον ιδιωτικό τομέα.

Για να μειωθεί η διαφορά του καθαρού (μετά το φόρο) μέσου μισθού μεταξύ του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, η κυβέρνηση πρέπει μαζί με τους μισθούς των δημοσίων υπαλλήλων να μειώσει ταυτόχρονα και το φόρο εισοδήματος. Οι μειωμένες φορολογικές εισπράξεις θα αντισταθμίζονται με τις μειώσεις του κρατικού μισθολογίου ώστε δεν θα επηρεαστούν αρνητικά τα δημοσιονομικά. Ένα πρόσθετο πλεονέκτημα μια τέτοιας μεταρρύθμισης είναι ότι το κράτος δεν θα πληρώνει τους υπαλλήλους του υψηλούς μισθούς και στη συνέχεια να τους παίρνει πίσω ένα μεγάλο μέρος ως φόρο εισοδήματος και εισφορές στα διάφορα ταμεία. Αυτό που γίνεται τώρα, απλά, επιτείνει στρεβλώσεις στην αγορά εργασίας και αυξάνει εικονικά το μέγεθος του κράτους στην οικονομία – με ότι αυτό συνεπάγεται για τα μηνύματα που στέλλονται προς κάθε κατεύθυνση, ιδιαίτερα στους ξένους επενδυτές.

Μια μείωση στη φορολογία εισοδήματος έχει, επίσης, το πλεονέκτημα (πάντα στη βάση ορθολογικής οικονομικής προσέγγισης και όχι του τί είναι το ‘κατά το δοκούν’ δικαίο) ότι θα μετριάσει τη μεγάλη πτώση του καθαρού

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

μισθού των δημοσίων υπαλλήλων στις υψηλές κλίμακες, που σε σύγκριση με τον ιδιωτικό τομέα δεν είναι μισθολογικά ευνοούμενοι. Ωστόσο, για να μειωθούν συστηματικά οι στρεβλώσεις στη δομή του κρατικού μισθολογίου πρέπει η κυβέρνηση να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα και να επιβάλει επιλεκτικά μειώσεις μισθών στις ευνοούμενες (σε σύγκριση με τον ιδιωτικό τομέα) κατηγορίες δημοσίων υπαλλήλων. Βέβαια, αυτό είναι ένα πολιτικά δύσκολο εγχείρημα, γιατί οι κατηγορίες των δημοσίων υπαλλήλων που θα κληθούν να δεχτούν τη μεγαλύτερη μείωση μισθού είναι αυτές που έχουν τη μεγαλύτερη συντεχνιακή δύναμη. Συνεπώς, η στρέβλωση στη δομή του κρατικού μισθολογίου θα υπάρχει όσο καιρό το κράτος δεν έχει όχι μόνο την πολιτική βούληση να συγκρουστεί με τις συντεχνίες, αλλά και την πολιτική δύναμη (λόγω έλλειψης κομματικής συναίνεσης σε πολλά σημαντικά θέματα οικονομικής στρατηγικής) να βγει νικητής από μια τέτοια σύγκρουση.

Πέραν των πιο πάνω, ο φόρος εισοδήματος στην Κύπρο χρειάζεται μεταρρύθμιση επειδή:

- το αφορολόγητο ποσό στην Κύπρο είναι σχετικά πολύ υψηλό και πρέπει να μειωθεί, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι μισθοί μειώνονται, και
- η αύξηση του εισοδήματος για μετάβαση από τη μια κλίμακα φορολογικού συντελεστή στην επόμενη είναι μικρή και πρέπει να διευρυνθεί, ώστε η μετάβαση από το μηδενικό στον πιο υψηλό φορολογικό συντελεστή να μην γίνεται σε ένα μικρό εύρος εισοδήματος, όπως συμβαίνει σήμερα.

5. Στοχευμένες κοινωνικές υπηρεσίες

Η οικονομική κρίση εντείνει τη ζήτηση κοινωνικής προστασίας ενώ, παράλληλα, μειώνει τους διαθέσιμους πόρους για την προσφορά της. Αυτό δυσχεραίνει τη θέση αυτών που έχουν ανάγκη την κρατική αρωγή και καθιστά (ακόμη πιο) επιτακτική τη λήψη μέτρων, ώστε οι μειωμένοι πόροι που είναι διαθέσιμοι για άσκηση κοινωνικής πολιτικής, να έχουν το μεγαλύτερο δυνατό αποτέλεσμα.

Για παράδειγμα, στην παρούσα φάση ενδείκνυται να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην παροχή υπηρεσιών (εκπαίδευση, υγεία, παιδική φροντίδα, μακροχρόνια

φροντίδα) αντί στις χρηματικές χορηγίες. Αυτό γιατί, σε αντίθεση με τις χρηματικές χορηγίες, οι παροχές σε είδος πιο δύσκολα γίνονται αντικείμενο κατάχρησης εκ μέρους των δικαιούχων, ενώ είναι πιο εύκολη η δυνατότητα αποτελεσματικής στόχευσής τους σε αυτούς που πραγματικά τις έχουν ανάγκη. Επίσης, πιο εύκολα επιτυγχάνεται πολιτική συναίνεση για το ύψος (και την ποιότητα) των κοινωνικών παροχών σε είδος από ότι για το ύψος των χρηματικών παροχών.

Γενικά, με ή χωρίς οικονομική κρίση, η επιλογή μέτρων για επίτευξη κοινωνικών στόχων δεν πρέπει να αφήνει περιθώρια κατάχρησης από τον ωφελούμενο. Για παράδειγμα, το κόστος για την κοινωνία θα ήταν χαμηλότερο αν το φοιτητικό δάνειο αντικαθιστούσε τη φοιτητική χορηγία ως μέσο διευκόλυνσης όσων επιθυμούν να ακολουθήσουν πανεπιστημιακές σπουδές. Αυτό γιατί και τα δύο συνεπάγονται όφελος στη διάρκεια που κάποιος είναι φοιτητής και κόστος όταν συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της φοιτητικής χορηγίας ως εργαζόμενος/φορολογούμενος. Όμως, σε αντίθεση με τη χορηγία, το δάνειο αποθαρρύνει άτομα από το να φοιτούν σε κρατικά πανεπιστήμια χωρίς να προσπαθούν να βελτιώσουν το ανθρώπινο κεφάλαιό τους γιατί αυτή η συμπεριφορά συνεπάγεται μόνο κόστος. Ακόμα μεγαλύτερη εξοικονόμηση πόρων μπορεί να γίνει με την επιβολή μιας μικρής αλλά αποτρεπτικής τιμής σε όλα τα κρατικά αγαθά, ώστε να αποφεύγεται η σπατάλη από το γεγονός ότι κάποιιοι παίρνουν αυτά τα αγαθά, όχι απαραίτητα γιατί τους είναι χρήσιμα, αλλά επειδή είναι δωρεάν!

Τέλος, είναι γεγονός ότι σε μια περίοδο που οι διαθέσιμοι πόροι για άσκηση κοινωνικής πολιτικής είναι μειωμένοι γίνεται περισσότερο επιτακτικό οι κρατικές παροχές να στοχεύουν αυτούς που τις έχουν πραγματικά ανάγκη. Ωστόσο, η στόχευση των κοινωνικών παροχών δεν καταπολεμά τη φτώχεια όταν υποδηλώνονται τα εισοδήματα και τα περιουσιακά στοιχεία, αλλά μεταφέρει χρήματα από έντιμους σε ανέντιμους πολίτες. Επίσης, δεν αποκλείεται η στόχευση να βλάψει την οικονομική ανάπτυξη, αφού κάποιες παροχές (όπως, για παράδειγμα, το επίδομα τέκνου) δεν στοχεύουν μόνο την καταπολέμηση της φτώχειας και ανισότητας αλλά και την ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας.

ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

6. Επίλογος

Είναι φανερό ότι η ΕΕ χρησιμοποίησε (κατά γενική ομολογία βάναυσα) την Κύπρο για να στείλει το μήνυμα ότι δεν είναι φιλανθρωπικό ίδρυμα, και η κάθε χώρα-μέλος πρέπει να αναλαμβάνει τις συνέπειες της οικονομικής κακοδιαχείρισης της. Ωστόσο, το ότι οι θεσμοί της ΕΕ δεν βοήθησαν στο να αποφευχθεί η σχεδόν χρεωκοπία της Κυπριακής οικονομίας, εύλογα γεννά το ερώτημα κατά πόσο η Κύπρος ήταν θύμα, όχι μόνο των δικών της λαθών, αλλά και όσων είδαν την οικονομική καταστροφή της σαν ένα ανέξοδο τρόπο να στείλουν τα δικά τους μηνύματα. Εξάλλου, πολλές πολιτικές επιλογές της Κύπρου (όπως η απόρριψη του Σχεδίου Ανάν το 2004, η εκλογή 'κομμουνιστικής' κυβέρνησης το 2008 και η 'αρνητική' στάση της στις διαπραγματεύσεις ένταξης της Τουρκίας στην ΕΕ) ποτέ δεν ήταν αρεστές στα ανώτερα δώματα της Ευρωπαϊκής εξουσίας.

Ωστόσο, το γεγονός ότι η Κυπριακή οικονομία έχει καταστραφεί στα πλαίσια της Ευρωζώνης και, σε κάποιο βαθμό, με τη συμβολή των Ευρωπαϊκών εταιρών της, δεν συνεπάγεται ότι η έξοδος από το ευρώ θα βοηθούσε στην ανάκαμψή της. Αντίθετα, επειδή ακριβώς είναι η συμμετοχή στην Ευρωζώνη που επέτρεψε στην Κυπριακή οικονομία να εξαντλήσει ένα τόσο μεγάλο περιθώριο δανεισμού και να ολισθήσει σε ένα τόσο χαμηλό επίπεδο χρηματοοικονομικής (και όχι μόνο) αξιοπιστίας, μόνο με ένα ισχυρό νόμισμα όπως είναι το ευρώ θα μπορούσε να ανακάμψει. Για αυτό το λόγο, παρά τη δικαιολογημένη οργή και απογοήτευση για την κακοδιαχείριση της οικονομίας όχι μόνο από τους κυβερνώντες αλλά και τους Ευρωπαίους εταιρούς μας, η συζήτηση για έξοδο από το ευρώ είναι εκτός πραγματικότητας και δεν συμβάλλει στη διαμόρφωση οικονομικής πολιτικής για έξοδο από την ύφεση.

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

ΣΧΟΛΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ: Καθ. Πάνος Πασιαρδής, Διευθυντής

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ: Δρ. Νικολέττα Πασιουρτίδου, Βοηθός Διευθύντρια

Δρ. Χρήστος Κουτσαμπέλας, Μεταπτυχιακός Συνεργάτης

Οι απόψεις που εκφράζονται στα 'Σχόλια Οικονομικής Πολιτικής' είναι των συγγραφέων μόνο.

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση όλου ή μέρους του Σχολίου, με αναφορά στο παρόν άρθρο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

Τηλέφωνο: 22892429, Τηλεομοιότυπο: 22892426,

Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy

